

Predikan Annandag Jul 2022, klockan 10, Mariakyrkan, Helsingborg

Texter: Mika 7:1-6, Apostlagärningarna 4:18-31 och Matteus 10:32-39 samt Psaltaren 42:1-8.

Psalmer: 113, 114, 393 (nattvardpsalm) och 122.

Du håller på att packa din rygsäck, för du ska ut på en resa, en resa utan återvändo. Aldrig tidigare har det varit så svårt att packa. Vad ska du ta med dig?

Foton, minnen som är digitalt sparade, kläder, filmer, böcker, arbetsredskap, blommor, vatten, personliga saker, nostalgi från barnens eller din egen barndom, läkemedel, hemliga saker?

Allt får inte plats. Du måste begränsa dig, och det kraftigt. För rygsäcken är inte stor, och du ska bära den på din egen rygg, och ha händerna fria för att bära annat, och snart är det dags att ge sig iväg. Ut.

Alldeles för fort är rygsäcken nästan fylld – och du står med två böcker i dina händer – båda får inte plats. I ena handen Bibeln, och i den andra handen Den svenska psalmboken som förutom psalmer innehåller Evangelieboken, alltså kyrkoårets samtliga bibeltexter, Bönboken, och Luthers lilla katekes. Två böcker, Bibeln eller Psalmboken. En måste du lämna kvar: Bibeln eller Psalmboken.

Fördelen med Psalmboken är att den innehåller psalmer och bibeltexter. Fördelen med Bibeln är att bibeltexterna där är i sitt naturliga sammanhang. Naturliga säger jag – för i Psalmbokens Evangeliebok så är texterna utklippta ur sitt bibelsammanhang och istället insatta i kyrkoårets olika tema – och där är de tematiserade efter framför allt det evangeliskt lutherska mönstret Löfte – Uppfyllelse, från Gamla testamentet till Nya testamentet, d v s brevtexterna och evangelierna.

Vilken ska du välja, själv hade jag, trots att det finns så många psalmer som jag älskar, valt Bibeln. Och anledningen är att jag alltmer upplever att tolkningen av Bibeln till väldigt stor del är beroende av den omkringliggande bibeltextern, av texterna i omkringliggande verser och kapitel, alltså. Och att det är så har jag väl vetat i 40 år – och att Luther kallade just detta förhållande för att Bibeln är sin egen uttolkare, att Skrift ska med skrift förklaras, är ingen tillfällighet, men en sanning att växa in i.

Att det är så upptäcker vi också idag på Annandag jul, (och det vill jag visa nu).

Evangelietexten är hämtad från Matteus 10 kapitel. Jesus instruktionsstalar med sina lärjungar och han betonar att varje lärjunge som känns vid honom inför människorna, alltså vittnar om honom ska han kännas vid inför sin fader i himmelen – och han utsäger också det kargt motsatta.

Han säger därefter detsamma som Symeon (på Kyndelsmässodagen) enligt Lukas andra kapitel, vers 34 säger i templet om att det går ett svärd genom Jesu liv och genom historien. Jesus ger exempel på det, konkreta sådana från familj och släkt. Här används orden att lärjungen inte får älska sin familj och släkt mer än Jesus. Hos Matteus är formuleringen inte lika stark som i Lukas evangelium där lojaliteten till Jesus uttrycks genom orden att lärjungen ska hata sin familj.

I slutet av dagens evangelietext nämns för första gången i hela Matteus evangeliet ordet Kors. Och då i bemärkelsen att ta det tunga och svåra ansvar som läggs på varje människa, och som hör till att följa Jesus, vara ett vittne, eller som det ursprungligen heter på grekiska, vara en martyr.

Jesu instruktionsord avrundas med tanken som inledde talet – att den som inte känns vid Jesus inte kan få tillhöra Jesus. För vi ska mista, förlora våra liv för att finna dem. Denna motsägelse, att förlora för att få något, är ungefär som ordet jätteliten, eller sammanställningen sjukt frisk, alltså svår att förklara, men något vi ändå anar något av, när vi ger oss tid att tro och genom erfarenhet och relationer känna vad det är att vara människa, att förväntas vara just jätteliten och trots svaghet ha del i Guds styrka.

Sådana här ord och sammansättningar eller påståenden kallas på fackspråk för oxymoron, alltså en motsägelse mellan två till synes oförenliga motsatser, ytterligheter. Och att vara människa är att leva och verka i en oxymoronliknande tillvaro, i svagstyrka.

Där skulle predikan ha kunnat sluta – om den endast hade utgått från bibeltexten så som den är återgiven i Psalmbokens Evangeliebok. Men, när vi läser texten i sitt sammanhang i Bibeln så upptäcker vi att det tionde kapitlet har en rubrik, Utsändningstalet, de tolv lärjungarna sänds ut. Och det är i detta tal som de här tydliga orden riktas till lärjungarna, om att kännas vid Jesus. Men, vad är då uppdraget som de sänds ut att utföra – vad står det om det före det utsnitt som är Evangeliebokens lilla utsnitt ur kapitlet?

Jo, beskrivningen av uppdraget återfinns i början av talet, alltså 30 verser tidigare, nämligen: Att driva ut orena andar och att bota all slags sjukdomar och krämpor, alltså besvär och krassligheter.

Det var uppdraget: Att bota sjuka människor, och uppdraget hörde samman med att kännas vid, vittna om Jesus, att bära sitt kors, mista sitt liv, att vara till för andra än den egna primärgruppen, att vara en rebell mot sjukdomar. Det var dessutom i Romarriket endast rebeller och slavar som fick "bära kors", alltså avrättas genom korsfästelse, för det ansågs så grymt. Romarna själva var befriade från den sortens avrättning.

Uppdraget förnyades i Apostlagärningarna i form av ett bönesvar – som vi nyss hörde om i epistelläsningens ord "Sträck ut din hand och bota de sjuka".

Vänder vi blicken åt andra hållet, alltså mot nästa kapitel i Matteus, det som kommer efter det viktiga Utsändningstalet, så möter vi redan i den inledande raden i det elfte kapitlet en helt annan upplysning än den som inledde kapitel 10 där ju Jesus gav lärjungarna kraft och uppdrag att bota sjukdomar, och därefter en hel del nödvändiga instruktioner att ha med sig i ryggsäcken, för att kunna hantera uppdragets allvar, livets allvar.

Här i kapitel 11 handlar det om vad Jesus själv gör samtidigt som lärjungarna är ute på sin resa och botar människor. Så här står det i den första versen där:

"När Jesus hade avslutat befallningarna till sina tolv lärjungar (och de alltså gav sig iväg) gick han därifrån för att undervisa och förkunna i städerna där omkring." Alltså helt i likhet med hur apostlarna frimodigt förkunnade Guds ord, när de fått kraften enligt bönesvaret i Apostlagärningarna som vi nyss hörde i epistelläsningen.

Och i det elfte kapitlets tredje vers ställs den mest spännande frågan i hela Bibeln – den som liknar både den Petrus och Marta också fått: Är du den som skall komma – eller ska vi vänta på någon annan?

Svaret, vers 5, är detsamma som händer när trofasta lärjungar i alla länder och tider tror och gör det som Jesus ger oss kraften att få gjort: Bota sjukdomar, både människors och i förlängningen, jordens.

Så här står det: Jesus svarade: Gå och berätta att blinda ser och lama går, spetälska blir rena och döva hör, döda står upp och fattiga får ett glädjebud.

